

Valtioneuvoston periaatepäätös laajakaistayhteyksien kehittämisestä

Johdanto

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelmassa linjataan, että huippunopean laajakaistan tarjontaa ja käyttöä edistetään, jotta Suomi nousee Euroopan johtavaksi laajakaistamaaksi.

Laajakaistayhteyksien kehittämisen nykyiset tavoitteet perustuvat pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen joulukuussa 2008 tekemään periaatepäätökseen. Tuolloin asetettiin kaksi tavoitetta. Nopeus 1 Mbit/s määriteltiin yleispalveluksi, jota yleispalveluvelvollisten teleyritysten oli viimeistään 1.7.2010 tarjottava kohtuullisella hinnalla vakinaisiin asuntoihin ja yritysten toimipaikkoihin. Huippunopean 100 Mbit/s laajakaistayhteyden tulee vuoteen 2015 mennessä olla enintään kahden kilometrin päässä vakinaisista asuinpaikoista.

Haja-asutusalueilla huippunopeita 100 Mbit/s yhteyksiä rakennetaan osaksi julkisella tuella. Maakuntaliittojen laatimiin hankeohjelmiin sisältyy noin 800 hanketta, jotka on tarkoitus toteuttaa vuoteen 2015 mennessä. Haja-asutusalueiden laajakaistahankkeesta on laadittu väliarviointi, jonka perusteella hankkeen periaatteita esitetään tarkistettavaksi tämän periaatepäätöksen mukaisesti.

Periaatepäätöksessä esitetään myös eräitä 1 Mbit/s yleispalveluun liittyviä toimia. Markkinaehtoisten alueiden nopeiden laajakaistayhteyksien edistämiskeinoista esitetään laadittavaksi erillinen toimenpideohjelma.

1 Mbit/s yleispalveluvelvoite

Viestintävirasto on 23.12.2009 ja 5.1.2010 antamillaan päätöksillä nimenmynyt yhteensä 26 teleyritystä internet-yhteyksipalvelujen tarjontaan velvollisiksi yleispalveluyrityksiksi. Yleispalveluvelvoite on asetettu noin 330 kunnan tai kunnan osan alueelle, eli lähes koko maahan. Internet-yhteyksipalvelua koskeva yleispalveluvelvoite on teknologianeutraali, mikä tarkoittaa, että yleispalveluyritykseksi nimetty teleyritys voi toteuttaa liittymän kiinteässä tai langattomassa verkossa, kunhan liittymä täyttää liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa määritellyn nopeusvaatimuksen.

Viestintävirasto valvoo yleispalvelun toteutumista pitkälti asiakasyhteydenottojen perusteella. Viestintävirastolla ei ole mahdollisuutta velvoittaa nimettyjä yrityksiä yleisesti rakentamaan verkkojaan yleispalvelupäätösten kohteena olevilla alueilla, vaan yrityksen menettelyyn voidaan puuttua vain silloin, jos palveluja ei ole saatavissa johonkin tiettyyn sijaintipaikkaan.

Viestintävirasto seuraa myös yleispalvelun hintatasoa. Viestintämarkkinain mukaan Viestintäviraston on seurattava yleispalvelun hinnoittelua, verrattava sitä viestintäpalveluiden yleiseen hintatasoon sekä arvioitava yleispalvelun hinnoittelua suhteessa yleiseen kuluttajahintatasoon ja väestön yleiseen tulotasoon. Viestintävirastolla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta puuttua yleispalvelun hintatasoon esimerkiksi hintakattoja asettamalla, vaan liittymän hinnan kohtuullisuuteen voidaan lain mukaan puuttua vain tapauskohtaisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriö oli valmis säätämään palveluihin hintakaton, mutta teleyritykset ilmoittivat lokakuussa 2010 ryhtyvän it-sesäntelyn keinoin varmistamaan yleispalvelulaajakaistan hinnoittelun kohtuullisuuden. Viestintäviraston keväällä 2011 keräämien tietojen mukaan yleispalvelulaajakaistan hinnat ovat pysyneet määritellyllä kohtuullisella tasolla. Kaikkien yleispalveluliittymien kuukausihinnat olivat enintään 40 euroa.

Liikenne- ja viestintäministeriön saaman kansalaispalautteen perusteella yleispalveluvelvolliset teleyritykset eivät aktiivisesti markkinoi tai edes kysyttäessä tarjoa yleispalveluliittymiä. Yleispalveluyrityksiksi nimetyillä teleyrityksillä ei nykyisin ole erityistä velvollisuutta tiedottaa yleispalveluvelvoitteistaan. Esimerkiksi TeliaSonera suosittelee tiedotuksessaan kaupallisia laajakaistaliittymiä yleispalvelutuotteita tarkoituksenmukaisempina ratkaisuin. Teleyritykset eivät myöskään näytä merkittävästi investoivan valmiuksien luomiseksi yleispalveluliittymien tarjontaan. Yleensä teleyritys alkaa suunnitella yleispalveluliittymän toteutustapaa vasta asiakkaan yhteydenoton jälkeen. Usein asiakkaan on yleispalveluliittymän saadakseen tehtävä lisäksi valitus Viestintävirastolle.

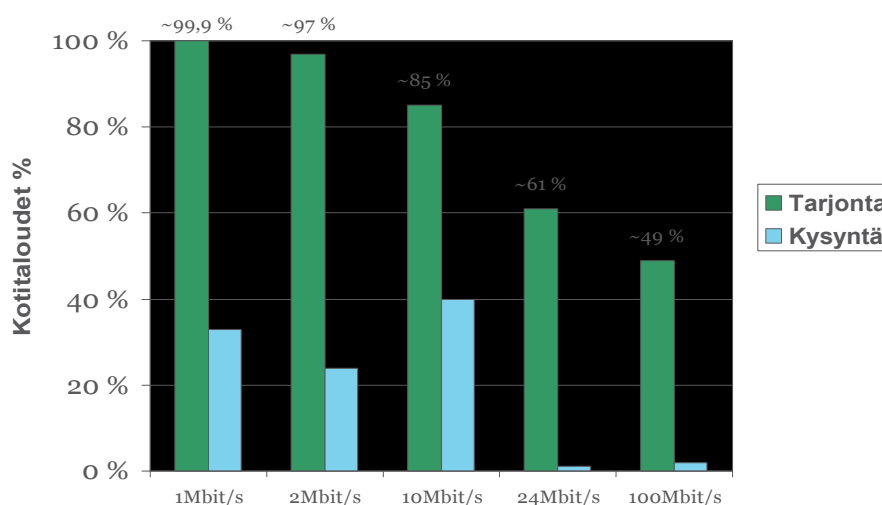
Viestintävirastoon tuli vuoden 2011 aikana noin 200 internet-yhteyden yleispalvelua koskevaa kirjallista yhteydenottoa kuluttajilta. Kun Viestintävirasto on ollut yhteydessä teleyritykseen, teleyritys ja asiakas ovat yleensä keskenään sopineet asian, eikä Viestintäviraston valvontapäätöksiä toistaiseksi ole annettu. Tavallisesti asiakas on tyytynyt teleyrityksen tarjoamaan kaupalliseen tuotteeseen, jota eivät koske vastaavat laatuvaatimukset kuin yleispalveluliittymiä koskevat.

Liikenne- ja viestintäministeriöön on tullut paljon kansalaispalautetta internet-yhteyden yleispalvelun laajentamisesta koskemaan vakinaisten asuinpaikkojen lisäksi myös vapaa-ajan asuntoja. Suuri osa vapaa-ajan asunnoista on jo nykyisin 3G-verkkojen piirissä. Haja-asutusalueiden peiton parantamista on helpottanut 900 Mhz taajuusalueen käyttöönotto. Kolme valtakunnallista mobiilioperaattoria arvioivat kukin saavuttavansa lähes 100 % 3G-väestöpeiton parin vuoden kuluessa. Tukiasemien kantamien raja-alueille jää kuitenkin katvealueita, joille yhteydet eivät ilman erityistoimia synny. Vapaa-ajan asuntojen sijaintipaikoista haasteellisimpia ovat vesistöjen rannat, jotka usein ovat matalalla maastoesteiden takana ja näin radioaaltojen vaikeasti tavoitettavissa. Ongelmakohteissa yhteyden laatua voidaan parantaa ulkoisilla suunta-antenneilla.

Nopeat yhteydet markkinaehtoisilla alueilla

Suomessa noin puolet kotitalouksista on liitetty kaapelitelevisioverkkoihin ja arviolta 45 % kaikista kotitalouksista voisi jo nykyisin saada kaapelimodeemilla 100 Mbit/s yhteyden. Noin 20 %:lla kotitalouksista on mahdollisuus saada kuituyhteys kotiin (FTTH / FTTB). Nämä kotitaloudet ovat kuitenkin suurimmalta osin päällekkäisiä kaapelimodeemitalouksien kanssa.

Vaikka lähes puolet kotitalouksista voisi saada 100 Mbit/s liittymän, vain pari prosenttia kotitalouksista on päättänyt sellaisen ottaa. Huippunopeita 100 Mbit/s liittymiä on lähinnä kerrostaloissa suurimmissa kaupungeissa.

Suomi on aktiivisesti etsinyt keinoja langattoman laajakaistan edistämiseksi. Harvaan asutuille alueille langattomat laajakaistayhteydet on taloudellisimmin toteutettavissa alhaisilla alle yhden gigahertsin taajuuksilla. Suomelle on siksi tärkeää, alle alhaisilta taajuusalueilta saadaan langattoman laajakaistan käyttöön mahdollisimman paljon taajuuksia. Jo vuonna 2006 päätettiin, että 900 MHz taajuusalueita voidaan käyttää myös langattomaan laajakaistaan (3G). Suomi oli ensimmäisiä maita ehdottamassa televisiolta vapautuvia 800 MHz alueen taajuuksia langattoman laajakaistan käyttöön. Hallitus päätti 29.3.2012, että toimiluvat 800 MHz matkaviestinverkon käyttöön myönnetään taajuushuutokaupalla. Suomi tukee myös toimenpiteitä, joilla 700 MHz aluetta voitaisiin jatkossa käyttää langattomaan laajakaistaan.

Yksi teleyritys (TeliaSonera) on ilmoittanut aloittavansa satelliittiin perustuvan laajakaistan tarjonnan tämän vuoden aikana. Palvelun tulevan suunnan nopeus olisi 10 Mbit/s ja lähtevän suunnan 1 Mbit/s. Satelliitin soveltuvuus nopeampien yhteyksien tarjoamiseen riippuu satelliittitekniologian kehityksestä.

Haja-asutusalueiden 100 Mbit/s laajakaistahanke

Haja-asutusalueiden laajakaistahankkeille myönnettäviin tukiin on käytettävissä yhteensä noin 130 miljoonaa euroa (valtio 66 miljoonaa euroa, EU:n Manner-Suomen maaseutuohjelma noin 25 miljoonaa euroa ja kunnat noin 40 miljoonaa euroa).

Teleyritykset maksavat hankkeen tukikelpoisista kustannuksista vähintään kolmanneksen. Julkinen tuki – kaksi kolmannesta tukikelpoisista kustannuksista – jakautuu valtion, kuntien ja EU:n kesken. Tukea maksetaan ainoastaan niille hankkeille, jotka eivät ole kaupallisesti toteutettavissa. Nopeita yhteyksiä rakennetaan vain sinne, missä niille on kysyntää.

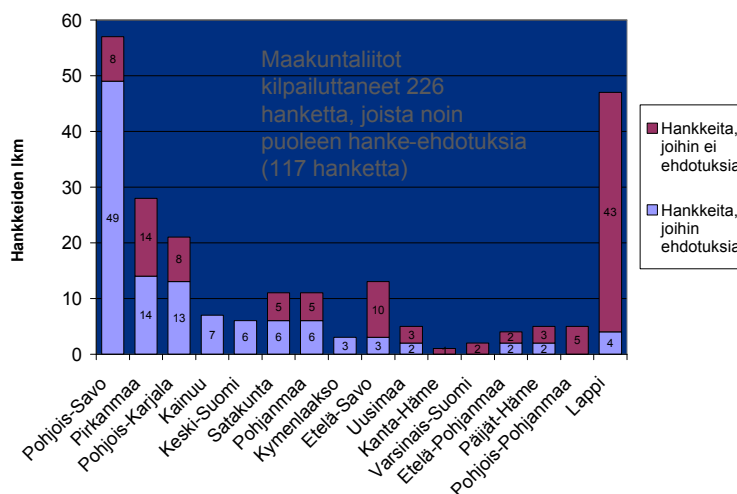
Kunnan osuus hankkeen tukikelpoisista kustannuksista on 8, 22 tai 33 prosenttia riippuen kunnan taloudellisesta kantokyvystä, väestötiheydestä, laajakaistahankkeen laajuudesta ja teknisestä toteutustavasta sekä asukasta kohden lasketuista kustannuksista. Siitä, mihin maksuluokkaan kukin kunta kuuluu, on säädetty valtioneuvoston asetuksella. 41 kunnassa maksuosuus on 8 prosenttia ja 59 kunnassa 22 prosenttia. Lopuissa 242 kunnassa kunta maksaa 33 prosenttia kustannuksista. Kuntaliitokset eivät vaikuta kunnan maksuosuuteen. Kuntaliitoksessa syntyvän ison kunnan osiin sovelletaan alkuperäisten kuntien maksuluokkia.

Haja-asutusalueiden laajakaistahankkeesta on vuosien 2011-2 aikana laadittu väliarviointi. Hankkeen tilannetta ja kehittämistarpeita käsiteltiin laajalti keväällä laaditussa keskustelumuistiossa, joka oli kesällä 2011 laajalla lausuntokierroksella. Lausuntoja saatiin noin 130. Keskustelumuistio on liikenne- ja viestintäministeriön verkkosivuilla http://www.lvm.fi/c/document_library/get_file?folderId=1809656&name=DLFE-12004.pdf.

Liikenne- ja viestintäministeriö ja eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta järjestivät 10.11.2011 eduskunnassa laajakaistahankkeen väliarvioinnin työpajan, jossa noin 90 osallistujan voimin käytiin läpi hankkeen tilannetta ja kehittämistarpeita. Työpajan aineisto on liikenne- ja viestintäministeriön verkkosivuilla <http://www.lvm.fi/web/fi/valiarvioinnin-tyopaja-11.10.2011>.

Julkisesti tuetut laajakaistahankkeet ovat nyt rakenteilla. Kuusi pilottihanketta on jo valmistunut. Kesällä 2011 aloitettiin kymmenien päävaiheen hankkeiden rakentaminen ja parhaillaan valmistaudutaan toiseen rakentamiskauteen. Viestintävirasto on tehnyt ensimmäiset tukipäätökset.

Maakuntaliitot ovat kilpailuttaneet noin 315 hanketta, joista teleyritykset ovat tehneet hanke-ehdotuksia noin puoleen. Aktiivisimpia ovat olleet Finnet-yhtiöt, kuntien verkkoyhtiöt ja osuuskunnat. Isot valtakunnalliset teleyritykset ovat toistaiseksi erittäin vähän osallistuneet kilpailutuksiin.

Maakunnittain laajakaistahankkeen tilanne on kaksijakoinen. Hanke on edennyt hyvin Finnet-yhtiöiden, osuuskuntien ja kuntien verkko-yhtiöiden perinteisillä alueilla. Kolmen ison valtakunnallisen teleyrityksen alueilla hankkeille on ollut vaikea löytää toteuttajia. Heikoin tilanne on Lapissa. Viime kuukausina kunnat ovat selvästi aktivoituneet ja monille alueille on perustettu uusia osuuskuntia ja verkko-yhtiöitä. Myös Lapissa selvitetään verkko-yhtiövaihtoehtoa.

Periaatepäätöksen mukaisilla toimilla laajakaistahankkeen ongelmakohtiin haetaan ratkaisuja tavoitteena hankkeiden mahdollisimman sujuva toteutus.

Periaatepäätöksen valtiontaloudelliset vaikutukset

Periaatepäätöksellä ei ole vaikutuksia valtiontalouteen, sillä tukijärjestelmään esitettävät tarkistukset eivät lisää julkista määräraha-tarvetta.

Periaatepäätöksen yksityiskohtaiset perustelut

Laajakaistayhteyksien nopeustavoitteet

1. Yleispalveluun kuuluvan tietoliikenne-yhteyden nopeustaso säilytetään toistaiseksi yhdessä megassa (1 Mbit/s). Vaalikauden aikana selvitetään, missä aikataulussa uusien taajuusalueiden käyttöönotto mahdollistaa yleispalvelunopeuden nostamisen 10 megaan (10 Mbit/s).

Yksi mega riittää verkon peruskäyttöön (esim. verkkopankissa asiointi, videoiden katsominen tietokoneella jne.), eikä yleispalvelunopeuden koroittaminen tässä vaiheessa ole ajankohtaista. Lähivuosina päähuomio on yhden megan yleispalvelun toteutumisen valvonnassa.

Uuden, kustannustehokkaan 800 MHz taajuusalueen käyttöönottoa matkaviestinverkoissa valmistellaan parhaillaan. Koska myös langattoman laajakaistan tekninen kehitys on nopeaa, nykyistä paljon nopeampia (jopa kymmeniä megoja) langattomia laajakaistayhteyksiä on vaalikauden lopulla todennäköisesti kaupallisesti tarjolla jo suurimmassa osassa

maata. Tällöin on syytä arvioida, olisiko teleyritysten yleispalveluvelvoitteen vähimmäisnopeus nostettavissa yhdestä megasta (1 Mbit/s) kymmeneen megaan (10 Mbit/s). Näin saataisiin tietoyhteiskuntakelpoisiksi nekin alueet, joille haja-asutusalueiden 100 megan (100 Mbit/s) hankkeessa ei korkeiden kustannusten ja riittämättömän kysynnän vuoksi ole kyetty rakentamaan verkkoja. Samalla olennaisesti nykyistä nopeammat laajakaistayhteydet olisi tuotavissa myös vapaa-ajan asutuksen ulottuville. Kymmenen megan (10 Mbit/s) yhteys riittäisi esim. television katsomiseen internetin kautta.

Viestintämarkkinalain mukaan yleispalveluun kuuluvan internet-yhteyden vähimmäisnopeutta määritettäessä on otettava huomioon ti-laajien enemmistön käytössä oleva yhteysnopeus, tekninen toteutettavuus ja kustannukset. Kymmenen megan (10 Mbit/s) yleispalveluvelvoitteen toteutusaikataulu riippuu erityisesti siitä, miten nopeasti 800 MHz taajuusalue saadaan otettua käyttöön.

Viestintämarkkinalain perustelujen mukaan yleispalveluyrityksen ni-meäminen ei yleensä ole välttämätöntä, jos palvelumarkkinoilla on kilpailua ja siten myös riittävästi yleispalvelun tarjontaa. Viestintäviraston tulkinnan mukaan kilpailua on riittävästi, jos yleispalvelua on saatavilla vähintään kolmelta kattavassa viestintäverkossa toimivalta palveluntarjoajalta. Näille alueille yleispalveluoperaattoria ei määrätä. 800 MHz taajuusalueelle myönnettävien toimilupien määrä vaikuttaa näin ollen siihen, kuinka laajalle alueelle kymmenen megan (10 Mbit/s) yleispalveluvelvoite on tarpeen asettaa.

2. Vuodelle 2015 asetettu sadan megan tavoite (100 Mbit/s) säilytetään vaalikauden ajan ennallaan.

Asetettu 100 Mbit/s tavoite on edelleen perusteltu. Historia osoittaa, että uudet tietoliikennepalvelut tarvitsevat nopeampia yhteyksiä. Näin lie-nee myös jatkossa. 100 megaakaan (100 Mbit/s) ei ole mikään yläraja; jo nyt on käytössä jopa yhden gigan yhteyksiä. Valokuitutekniikalla toteutetun huippunopean verkon etuna on, että se on kohtuullisin kustannuksin päivitettävissä nopeuksiin, jotka riittävät kaikkiin nykyisiin ja tuleviin palveluihin ainakin 50 vuodeksi.

EU:n komission syyskuussa 2010 julkaisemassa laajakaistatiedonannossa esitettiin tavoitteita eurooppalaisten laajakaistayhteyksien kehittämiseksi. Komissio esitti, että vuoteen 2020 mennessä kaikkien eurooppalaisten saatavilla tulisi olla yli 30 Mbit/s internet-yhteys ja vähintään puolella eurooppalaisista kotitalouksista tulisi olla käytössä yli 100 Mbit/s liittymä. EU:n neuvosto hyväksyi asiakirjaa koskevat päätelmät joulukuussa 2010 ja puolsi komission esittämiä tavoitteita.

Komission tiedonannon mukaan 30 Mbit/s liittymän tuominen kaikkien ulottuville vuoteen 2020 mennessä on toteutettavissa VDSL:n ja seuraavan sukupolven langattomien tekniikoiden yhdistelmää käyttäen. Kumpikin EU:n tavoitteista on Suomessa saavutettavissa vuonna 2008 hyväksytyyn toimenpideohjelman mukaisilla toimilla. Vuoden 2020 tavoitteen toteutuminen edellyttää myös markkinaehtoisen palvelutarjonnan kehittymistä.

Kaikkien kansalaisten perustasoinen tietoliikenneyhteys (1 Mbit/s)

3. Teleyritykset veloitetaan lainsäädännöllä tarjoamaan ja markkinoimaan yhden megan (1 Mbit/s) yleispalveluliittymiä.

Jokaisen kansalaisen perusoikeus yhden megan (1 Mbit/s) liittymästä on usein jäänyt toteutumatta tiedonpuutteen vuoksi. Teleyritykset eivät ole aktiivisesti markkinoineet yleispalveluliittymiä tai tarjonneet sellaista asiakaspalvelustaan. Monessa tapauksessa yleispalveluliittymän on saanut vain valittamalla Viestintävirastoon. Lainsäädäntöä tarkistetaan niin, että teleyrityksille tulee velvoite markkinoida yleispalveluliittymiä. Samalla harkitaan, onko tarpeen vahvistaa yleispalvelun täyttämättä jättämisestä aiheutuvia sanktioita.

4. Viestintäviraston henkilöstöresursseja lisätään vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa yleispalvelua koskevien valituksien kohtuullisen käsittelyajan turvaamiseksi.

Viestintäviraston yleispalveluun liittyvät tehtävät ovat viime vuosina lisääntyneet selvästi, eikä niitä nykyisillä henkilöresursseilla enää kyetä hoitamiseen kohtuullisessa aikataulussa. On odotettavissa, että teleyrityksille annettava velvoite tarjota ja markkinoida yleispalveluliittymiä tulee entisestään lisäämään Viestintäviraston työkuormaa. Tavoitteena on, että Viestintävirasto voi nykyisten yhdeksän henkilön lisäksi palkata näihin tehtäviin neljä lisähenkilöä, joiden työpanosta käytetään myös Laajakaista 2015 -hankkeen tehtäviin. Lisäkustannukset katetaan teleyrityksiltä perittävällä viestintämarkkinamaksulla.

5. Asetetaan työryhmä, jonka tehtävänä on viimeistään 29.3.2013 mennessä arvioida, miten parhaiten edistetään vapaa-ajan asuntojen laajakaistayhteyksien tarjontaa ja kysyntää.

Suomessa on noin puoli miljoonaa vapaa-ajan asuntoa, joissa kansalaiset viettävät merkittävän osan ajastaan. Verkossa asioidaan nykyisin yhtä hyvin vapaa-ajan asunnoilta kuin vakinaisista asuinpaikoista käsin. Toimivat tietoliikenneyhteydet vapaa-ajan asunnoilla ovat tarpeen myös etätönteekoon, valvontaan ja erityisesti ikääntyneille ne ovat myös turvallisuustekijä. Vapaa-ajan asuntojen laajakaistayhteyksien turvaamiseksi toteutettavat toimet täsmennetään asetettavan työryhmän 29.3.2013 mennessä valmistuvien esitysten pohjalta. Työryhmä laatii väliraportin 31.12.2012 mennessä.

Markkinaehtoisten alueiden huippunopeiden yhteyksien tarjonnan ja kysynnän edistäminen (100 Mbit/s)

6. Liikenne- ja viestintäministeriö laatii toimenpideohjelman huippunopeiden yhteyksien tarjonnan ja kysynnän edistämiseksi markkinaehtoisilla alueilla.

Hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite: "huippunopean laajakaistan tarjontaa ja käyttöä edistetään, jotta Suomi nousee Euroopan johtavaksi laajakaistamaaksi". Mobiililaajakaistassa Suomi on jo Euroopan johtava

maa, mutta huippunopeiden yhteyksien käyttöönotossa Suomi on jäänyt Euroopan kärjestä. Hallitusohjelman tavoite edellyttää toimia myös kau-pungeissa ja varsinkin niiden pientaloalueilla. Huippunopeita yhteyksiä on nykyisin lähinnä kerrostaloissa. Vuoden 2012 loppuun mennessä laa-dittavassa toimenpideohjelmassa tarkastellaan laajasti erilaisia mahdol-lisuuksia huippunopeiden laajakaistayhteyksien tarjonnan ja kysynnän markkinaehtoiseksi edistämiseksi erityisesti alueilla, joilla runkoyhteydet ovat lähellä.

Julkisesti tuettu haja-asutusalueiden laajakaistahanke (100 Mbit/s)

7. Haja-asutusalueiden laajakaistahankkeen rahoitusta arvioidaan myö- hemmin valtion kehys- ja budjettivalmistelun yhteydessä tarvittaessa erikseen.

Valtion 66 milj. euron määrärahasta (käytetään 8 % ja 33 % kunnissa) on kilpailutettuihin hankkeisiin sidottu noin kaksi kolmasosaa. Lopulli- sesti määräraha sidotaan Viestintäviraston ja ELY-keskusten tukipäätök- sillä, joita on tehty vasta muutaman miljoonan euron edestä. Tarvittaes- sa hankkeen rahoitusta voidaan myöhemmin tarkastella valtion kehys- ja budjettivalmistelun yhteydessä. Vuoden 2008 periaatepäätöksessä linjataan, että 66 miljoonan euron kehysvarauksen ylittävät kustannuk- set katetaan tarvittaessa teleyrityksiltä perittävällä määräaikaisella ve- roluonteisella televerkon tasausmaksulla.

8. Tukimäärärahan maakuntakiintiöistä luovutaan keväällä 2012

Valtioneuvosto on jakanut tukimäärärahan maakunnittaisiin kiintiöihin. Osassa maakuntia kilpailutettujen hankkeiden tuen tarve jo ylittää maa- kunnan kiintiön. Osassa maakuntia kiintiö ei ole kulunut, koska hank- keille ei ole löydetty toteuttajia.

On tärkeää, että vuoden 2012 rakentamiskausi voidaan toteuttaa mah- dollisimman tehokkaasti. Liikenne- ja viestintäministeriö on keväällä 2012 maakuntaliittojen ilmoitusten perusteella laatinut selvityksen laa- jakaistahankkeen rahoitustilanteesta. Sen tulokset tukevat maakunta- kiintiöiden poistamista.

9. Laajakaistahankkeeseen ei tehdä tukimäärärahan tarpeeseen vaikut- tavia muutoksia

Väliarvioinnin laadinnan aikana laajakaistahankkeeseen on esitetty muu- toksia, jotka lisääisivät tuen tarvetta (esim. maakuntien hankeohjelmien laajentaminen, kuntien maksuluokkien muutokset, vapaa-ajan asunto- jen lisääminen tuettavien yhteyksien piiriin, tuettavan verkon tuominen kahta kilometriä lähemmäksi loppukäyttäjää). Tällaisia valtiontalouteen vaikuttavia muutoksia hankkeeseen ei tehdä.

10. Pienien teleyritysten investointirahoitusta ja uusien toimijoiden tarvitsemaa pääomarahoitusta helpotetaan

Pienet teleyritykset (esim. osuuskunnat, kuntien perustamat verkkoyhtiöt, paikalliset puhelinyhtiöt) ovat aktiivisesti osallistuneet julkisesti tuettujen hankkeiden kilpailutuksiin. Laajakaistahankkeen onnistumisen kannalta on tärkeää, että tällaisten toimijoiden toimintaedellytyksiä kehitetään. Keinoja tähän ovat mm. 100 % lainatakaukset, valtiontuen ennakkomaksun mahdollistaminen, toimintansa aloittavien verkkoyhtiöiden pääomarahoituksen helpottaminen). Tällaiset toimet edellyttävät komission hyväksyntää. Komissiolle on 27.1.2012 toimitettu tätä koskeva notifiointi ja komission päätöstä odotetaan toukokuussa. Alustavissa keskusteluissa komissio on pitänyt tällaisia tukijärjestelmän muutoksia mahdollisina. Eritystä huomiota kiinnitetään siihen, että tuen haku- ja raportointibyrokraatia saadaan mahdollisimman keveäksi. Kaikkia toimenpiteitä ei ole mahdollista toteuttaa EU-rahoitteisissa hankkeissa (22 % kunnissa), mutta tavoitteena on tukijärjestelmän pysyminen mahdollisimman yhdenmukaisena.

11. Laajakaistahankkeesta laaditaan toinen väliarviointi vuonna 2013

Vuonna 2013 laajakaistahankkeesta laaditaan toinen väliarviointi. Silloin on tiedossa mm., millaista rahoitusta laajakaistahankkeisiin on saatavissa EU:sta vuonna 2014 alkavalla uudella rahoituskaudella.

Kustannustehokkaan laajakaistarakentamisen edistäminen

12. Maantie-, rata- ja yksityistielakeja tarkistetaan niin, että kaapeleita voidaan jatkossa sijoittaa liikenneinfraan kokonaistalouden kannalta edullisimmalla tavalla

Maantie-, rata- tai yksityistielakeihin ei nykyisin sisälly säädöksiä kaapelien sijoittamisesta väylärakenteisiin. Yleisistä liikenneväylistä vastaava Liikennevirasto on siksi katsonut, että siltä puuttuu toimivalta väyliin sijoitettavien kaapelien osalta. Tämä on johtanut siihen, että kaapeleita liikenneväylien varsilla on käsitelty vain väylienpidon näkökulmasta. Tarve olisi huomattavasti kokonaisvaltaisempaan toimintaan. Väylärakenteita ja niihin sijoitettavia kaapeleita tulisi käsitellä yhdessä ja etsiä kokonaisuuden kannalta edullisimpia teknisiä ratkaisuja. Vastaavaan, aiempaa kokonaisvaltaisempaan ja eri kunnallistekniset verkot yhteen sovitettavaan toimintamalliin olisi tarvetta myös kuntien hallinnoimilla katualueilla. Jatkovalmistelussa selvitetään kehittämistoimia myös tältä osin. Myös yhteisrakentaminen on tärkeää; ts. kaapelien kaivutyö on mahdollisuuksien mukaan yhdistettävä muihin kaivutöihin.

13. Kustannustehokkaiden rakennustekniikoiden käyttöä edistetään kaapelin asennustöiden ohjeistusta päivittämällä

Kaapelien asentamiskustannuksista jopa 80 % syntyy kaivutyöstä. Siksi on tärkeää, että kaivutyöhön käytetään parhaita käytettävissä olevia teknisiä menetelmiä. Perinteisesti kaapeleita on asennettu joko kaivamalla tai auraamalla. Auraaminen on huomattavasti kaivamista edullisempaa. Auraaminen ei esim. kaupunkialueilla ole mahdollista. Uutena

tekniikkana on tulossa käyttöön sahaaminen / jyrsiminen, joka hinnaltaan on kaivamisen ja auraamisen välimaastossa ja sopisi erityisesti kaupunkialueilla käytettäväksi. Sen käytön yleistymistä hidastaa kuitenkin mm. kuntien käyttämä ohjeistus, joka ei tunne uusia menetelmiä.